

leplezze s durva kézzel a jelenhez hasonlóknak mutassa, hanem mintegy az emlékezés alkonyi világításánál szemléli s szebbnek, eszményibbnek látja. Könyve igénytelensége ellenére is vonzó olvasmány annak, aki a jelen hajszájában is megőrizte ép érzékét a magyar mult értékei iránt.

Z. A.

Nagymagyarországért. (Legszebb hazafias költemények gyűjteménye 1918 —1926, Debrecen.) Az összeomlás utáni magyar irredenta költészet terméséből állította össze ezt a szavalókönyvet Vollay Ferenc debreceni tanár. Amint előszavában is írja, a régebbi hazafias versgyűjtemények Trianon után elavultak és a tanulóifjúság kezébe új könyvet kell adni, amelyben a mai idők komoly hangja szól. Több mint száz költő szerepel ebben a 432 oldalas könyvben. Ott találjuk Babits Mihály, Bárd Miklós, Bodor Aladár, Boross Sándor, Duttka Ákos, Falu Tamás, Gyula diák, Jakab Ödön, Kosztolányi Dezső, Krüger Aladár, Lampérth Géza, Mihály László, Oláh Gábor, Sajó Sándor, Sík Sándor, Pap-Váry Eleménné, Vargha Gyula, Vályi Nagy Géza, Végvári és mások verseit. Vollay kelle-ténél több helyet adott a helyi költőknek, több, eddig lapban egyáltalán nem olvasott poétával is találkozunk könyvében! Mindez azonban nem von le a mű értékéből, amely érdemes arra, hogy a magyar közönség megszeresse.

—ly —ó.

A szegénység trubadúrja. Versek. Szent Ferenc trubadúr volt. Dalos ajak-kal vándorolt, hőlgyét, a szent Szegénység Úrnót, szívében hordta és róla énekelt. Dalaiból alig maradt ránk valami. Csak a felséges *Napéneket* tekinthetjük egészen bizonyosan az ő művének, ezt is Pacifico testvér simító ujjaira bízta. Mégis költő volt, a legnagyobbak közül való. Nemcsak ajkával dalolt, hanem egész életével: lelke felolvadt az Isten szerelmének költészetében.

Egyéniségének és életének magas-tos himnuszát azóta visszahangozzák az évszázadok kemény sziklái. Az élet szépségének unjjongó kiáltása, a testvéri szeretet hívó szava, a bűnbánat zokogása, a gondviselő Atyához szálló megnyugvással teli sóhajts az ő dalára zendül vissza halkuló vagy erősödő hömpölygéssel szentek, bölcsék, királyok, népek ajkáról és szívéből.

S a sokszólamú karban ott vannak a költők is, akik vele és róla énekelnek. Egyszerű kis barátok és Dante Alighieri, katolikusok, protestánsok, zsidók és vallástalanok, olaszok, spanyolok, franciák, németek, angolok és szlovákok. És ott vannak a magyarok is: újabbak és régebbiek, kisebbek és nagyobbak.

P. Morovicz Ferenc nagy szeretettel válogatta össze a magyar költők Szent Ferenc-verseit s a külföldiek egy-egy fordítását. A verseket csoportokba rendezte, melyek Szent Ferenc élete egy-egy szakának, vagy egyénisége egy-egy oldalának egységes képét törekszenek adni. Az utolsó ciklus pedig a mai kor emberének sóhajtsait viszi Asisi felé.

A magyar költők közt ott látjuk Tormay Cecília, Sík Sándor, Harsányi Lajos, Sajó Sándor, Kozma Andor, Varga Gyula, Mécs László és más nevesebb költőinket.

Egyszerűség, közvetlenség és változatos hang jellemzi a kedves kötetet, mely nem annyira magas művészi értékekből, mint különböző korok és világnézetek áhítatából és szeretetéből köti színes bokrétáját.

H. L.

Balany György: Assisi Szent Ferenc. Közel két évtizedes előtanulmány oly művel ajándékozott meg bennünket, amely — hisszük — nemzetközi viszonylatban is súlyos értéket jelent s melyet Assisi Szent Ferenc tisztelőinek és magyar tudományunk dicsőségének gyarapodásáért hamarosan „édes honni nyelvünk”-nél európaibb köntösben is szeretnénk meglátni. A felkutat-ható eredeti források alapján s ezek modern feldolgozásainak figyelembe-vételével készült nagyszabású új tudományos életrajzot kaptunk Assisi Szent Ferencről.

Széleskörű történeti látással, biztos vonásokkal rajzolja meg a kor képét s rajta valósággal megeleveníti a kor nagy mozgatójának, Assisi szentjének varázslatos egyéniségét és életpályáját. Kitűnő lélektani utánérzéssel tárja fel a cselekvések lelki indítékait. Lelkesült szeretettel mélyed el a legapróbb részletekbe is és olvasásakor magának az írónak hevülete kapja el a mi lelkünket is: véges-végig szinte izgatónan érdekes olvasmánynak találjuk művét. Mégis kiemelkednek egyes különösen finoman megírt fejezetek, mint a *Belleheimről* a *Golgotáj*, a grecciói poétikus karácsonynak s az Alverna-hegy dicsőséges csodájának leírása. — Más kiválósága a könyvnek kitűnő oeko-

nomiája, mellyel oly nagy anyagot tudományos értékének kára nélkül nem egészen ötszáz oldalon fel tud ölelni. Ez még talán oly szintén nagyértékű művekkel szemben is előnye, mint Jablonkay Gáboré Loyolai Szent Ignácról vagy Bölcsey Ödönnek valóban monumentális alkotása Capistranói Szent Jánosról. Emeli a mű értékét a szerzőnek választékos, sokoldalúan kifejező erejű nyelve is. Végül pedig Assisi Szent Ferenc egyéniségét, de még magát a könyvet is közelebb hozzák lelkünkhez a benne bőséggel s finom ízléssel elrendezett műremek-és fényképreprodukciók.

Egy éve a Napkeletben hivatott toll emlékezett meg az újabb magyar Szent Ferenc-irodalomról (azóta az a toll is szép művel áldozott a poverello halhatatlan génuszának). Méltatta Balanyi Györgynek 1925-ben, a Szent István Könyvek sorozatában megjelent *Assisi Szent Ferenc élete* c. munkáját is. A most ismertett monografia ennek a korábbi kisebb műnek nagyarányúvá teljesedése. A két munka összehasonlítása örvedetes tanulságokat tár fel. Látjuk, mint mélyül el a korábbi mű lélektanilag és kortörténetileg egyaránt. Majdnem változatlanul megvan itt a régi szöveg is, de értékes új elemekkel gazdagodott. A nagyobb terjedelem épen nem nehezítette meg áttekinthetőségét; a fejezetek szaporodtak és egymásba kapcsolódó eseményeket emelnek ki. Így élesebb, külön megvilágítást kap a szent és társai életének egy-egy fontos mozzanata, mint az ifjú évek tisztító megpróbáltatásai, az első lépés Isten felé, a «kerekasztal lovagjai», a fenséges «napáldozat». Néhol a korábbi halvány pár vonás helyén most színes, pompás jelenetek mozgalmassága gyönyörködtet; ahol a korábbi mű a szereplőket csak egy-egy futólagos vonással mutatta be, itt sok-sok apró eset során eleven megnyilatkozásban állítja elénk őket.

Balanyi György könyvét, mint történeti és hagiografikus irodalmunk nevezetes gazdagodását, örömmel köszöntjük.

László Vince.

Gujás Tivadar: Sirokkó. Egy egészen fiatal tehetség első szárnypróbálgatása. Nem nagyigényű dolgok, 33 darab, nem is elbeszélés, inkább rajz, hangulatkép, elmélkedés, egy-egy rövid élmény megrögzítése, nagyobb alakítóképeség nélkül, de mély érzés-

sel, és ami a legfőbb: igaz hittel. Ez apróságok tehát, melyek akárhányszor imaszerű fohással végződnek, az építőirányú irodalom közé tartoznak; őszinte, benső hit vonul végig a kis kötetben, melynek fedőlapját is a töviskoszorús Megváltót ábrázoló rajz díszíti.

Az áhítható kereső olvasóközönséget kielégítheti e kötet, melyben több, igazán megkapó történet van. Egyébként a szerző írói tehetségéről érdemleges ítélet nem mondható, míg nagyobb alkotásokkal nem próbálkozik meg. Egyénisége már most is rokonszenvet kelt maga iránt.

Szelényi Ödön.

Gróf Wass Albert: Virágtemetés. *Gróf Wass Albert* verskötetét már csak azért is érdeklődéssel vettük kezünkbe, mert az elszakított magyarság egyik irodalmi megnyilatkozása. *Virágtemetés*, írja köteté homlokára Wass Albert. Temetéssel küldi útjára — tudunkkal első — verskötetét. Ha e versek fájdalma nem lenne több ifjúkori szenvedésnél, ha nem lenne *igaz*, szóvá sem tennék. De kell-e ma «tenyészteni» Erdélyben a fájdalmat? Ahol «egy évben kétszer hull a falevél, mikor a holt mezőre az élet lüktetése visszatér, ahol a könnyes, régi nóták, rügyek között a hervadást dalolják...»

Ha jönne valaki,
aki egyszer megmondaná nekem,
csak úgy suttogva, csak úgy csendesen:
ahol ennyi csodavirág terem:
a hullámos erdélyi bércen,
mért sír a szél?...

Ez az egyik forrása a kötet borongó hangulatának. A másik kevésbé megfogható. Valami határozatlan bús érzelem tölti el a költő szívét, de egy kötetten keresztül ugyanaz az elégius hang kissé fárasztóan hat. Formaművészetén meglátszik, hogy sokat tanult az újabb költőktől. A könyvet a kolozsvári Minerva szinte luxuskiallításban adta ki.

Gál János.

Borbély István: A régi Torockó. Kolozsvár, 1927. Dr. *Borbély István* kolozsvári unitárius kollégiumi igazgató kis könyve önérzetes vallomás hirdetője. Azt hirdeti, hogy «a Székelykő magyar és unitárius népe az idők romboló árájában is sziklaszilárdan áll és él s büszke gyönyörűséggel tekint őseire vissza». Ez a ma képe, a könyvecske